

ВІННИЦЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ МИХАЙЛА КОЦЮБИНСЬКОГО

факультет іноземних мов
кафедра англійської філології

ДИПЛОМНА РОБОТА

на тему: Засоби творення комічного ефекту в англomовній дитячій прозі та специфіка їх відтворення у перекладі (на матеріалі творів Р. Даля)

Студентки 2 курсу групи 2МСО
Освітньої програми Середня освіта (Мова і
література (англійська, німецька))
Спеціальності 014.021 Середня освіта (Мова і
література (англійська))
Галузі знань 01 Освіта / Педагогіка
Ступеня вищої освіти магістра

Лебедєвої Анни Юріївни

Науковий керівник: Козачишина О.Л., кандидат
філологічних наук, доцент

Розширена шкала _____
Кількість балів: _____ Оцінка: ECTS _____

Голова комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Члени комісії: _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

(підпис) (прізвище та ініціали)

м. Вінниця – 2019 рік

ЗМІСТ

ВСТУП.....	2
РОЗДІЛ 1.ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСІДЖЕННЯ	
1.1.Категорія комічного та його природа	5
1.2.Засоби вираження комічного.....	10
1.2.1. Гумор та сатира як категорії комічного.....	11
1.2.2. Іронія, сарказм, пародія та гротеск як своєрідні відтінки гумору та сатири.....	15
1.3 Засоби реалізації гумору та сатири.....	25
1.4.Особливості перекладу засобів комічного.....	28
1.3.1. Лексичі перетворення.....	32
1.3.2. Граматичні перетворення.....	35
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 1	39
РОЗДІЛ 2. ВІДТВОРЕННЯ КАТЕГОРІЇ «КОМІЧНЕ» У ТВОРАХ Р.ДАЛА	
2.1.Риси творчого стилю Роальда Дала.....	41
2.2.Особливості відтворення гумору та сатири у перекладі творів.....	48
2.2.1.Порівняння. Лексичні та граматичні зміни при перекладі.....	48
2.2.2.Метафора. Лексичні та граматичні зміни при перекладі.....	56
2.2.3.Метонімія. Лексичні та граматичні зміни при перекладі.....	62
2.2.4.Гіпербола. Лексичні та граматичні зміни при перекладі.....	67
2.2.5.Епітети. Лексичні та граматичні зміни при перекладі.....	74
2.2.6.Каламбур. Лексичні та граматичні зміни при перекладі.....	79
ВИСНОВКИ ДО РОЗДІЛУ 2.....	89
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ.....	92
РЕЗЮМЕ.....	95
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	97
ДОДАТКИ.....	105

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алефиренко Н.Ф. Поэтическая картина мира и ее отражение в языковом знаке: Художественный текст и языковая личность : тезисы докл. IV Всерос. науч. конф., Томск, 2005.67–72 с.
2. Бассай С. М. Мовна репрезентація етнокультурних стереотипів у німецькомовному побутовому анекдоті : дисертація на здобуття наукового ступеня кандидат філологічних наук. Запоріжжя, 2016. 299 с.
3. Беляков А. А. Объем и содержание категории комического
Стереотипы лингвокультуры. К. : Изд-ий дом Д. Бураго, 2013. – 90–103 с.
4. Белянин В. П. Черный юмор (Антология). 2-е изд. М. ПАИМС. 1996г. 191 с.
5. Боров, Ю.Б. Эстетика: Учебник М.,: Высш. шк., 2002. 511 с.
6. Бочкар О. Жіночі образи в малій прозі Роальда Дала: між готикою та неоготикою: Гуманітарна освіта в технічних вищих навчальних закладах. Київ, 2014. 35-48 с.
7. Брюховецький В. С. Силове поле критики. Київ, 1984. 240 с.
8. Гартман Н. Эстетика– М. : Изд-во иностр. лит., 1958. 692 с.
9. Гнатенко К. І. Методика роботи над характеристикою образу-персонажа в курсі літературного читання в початковій школі: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата педагогічних наук. Харків, Тернопіль. 2019. 235 с.
10. Гоголь Н. В. Формування в учнів основної школи (5-6 класи) естетичної оцінки художнього твору в системі безперервної літературної освіти : навч.-метод. посіб. Глухів, 2008. 88 с
11. Грачовська О. О. Жанрово-стильові модифікації української віршованої сатири й гумору XX століття: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня доктора філологічних наук. Київ, 2015. 20 с.

12. Діденко І. А. Особливості національного англійського гумору: Наукове мислення. Двадцять сьома всеукраїнська практично-пізнавальна інтернет-конференція. 2019. Інтернет ресурс. Режим доступу: <http://naukam.triada.in.ua/index.php/konferentsiji/57-dvadtsyat-soma-vseukrajinska-praktichno-piznavalna-internet-konferentsiya/703-osoblivosti-natsionalnogo-anglijskogo-gumoru>
13. Дормидонова Т. Ю. Гротеск как литературоведческая: *Общественные и гуманитарные науки*. 21 (51). 2001. 40-45 с.
14. Євланова О. Категорія «Гротеск» у сучасному літературознавчому дискурсі: *Філологічні науки*. №18. 2014. 30-36 с.
15. Єрмоленко С. Новий словник епітетів української мови інтернет ресурс. режим доступу: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/73237/01-YermolenkoNEW.pdf?sequence=1>
16. Живіцька І. А. Граматичні перетворення при перекладі прикметників (на матеріалі англійської та української мов): *Вісник КНЛУ. Серія Філологія*. Том 18. № 2. 2015. 50-55 с.
17. Жураваель Т. Застосування лексичних та граматичних трансформацій у перекладі авіаційної літератури. інтернет ресурс.режим доступу: <https://dspace.nau.edu.ua/bitstream/NAU/15266/1/Застосування%20лексичних%20та%20граматичних%20трансформацій%20у%20перекладі.pdf>
18. Каламбет Я.І. Лексичні трансформації в науково-технічному перекладі. *Молодий вчений*. № 4 (56). 2018 .571 с.
19. Карабан В. І. Переклад англійської наукової і технічної літератури: у 2-х ч. Вінниця: Нова книга, 2004. 302 с.

20. Карабан В. І. Посібник-довідник з перекладу англійської наукової і технічної літератури на українську мову. Ч. 1. Граматичні труднощі. Флоренція. Страсбург. Гранада. Київ: TEMPUS, 1997. 317 с.
21. Карасик А. В. Лингвистические характеристики юмора: Языковая личность: проблемы лингвокультурологии и функциональной семантики. Волгоград : Перемена, 1999. 209 с.
22. Карасик А. В. Лингвокультурные характеристики английского юмора: автореферат диссертации на соискателя ученой степени канд. фил. наук. Волгоград, 2001. 23 с.
23. Кириченко О. А. Антонімічний переклад як ефективний прийом контекстуального перекладу лексичних одиниць: НАУКОВІ ЗАПИСКИ НДУ ім. М. ГОГОЛЯ. Філологічні науки. 2016. Книга 2. 36-38 с.
24. Ковалева Ю. Н. Гротеск в литературе. *Вестник ВолГУ. Серия 8 : Литературоведение. Журналистика*. 2005. № 4. 140-144 с.
25. Колесник Р. С. Специфіка відтворення комічного в художньому перекладі (на прикладі коротких оповідань Курта Тухольського). *Вісник Житомирського держ. ун-ту імені Івана Франка*. 2010. № 49. 171-174 с.
26. Колодина Н.И. Теоретические аспекты понимания и интерпретации художественного текста (на материале русского и английского языков): автореф. дис... д. филолог. наук. Тверь, 2002. 293 с.
27. Комиссаров В. Н. Современное переводоведение. М.: Изд-во “ЭТС”, 2000. 424 с.
28. Крупицька В. С. Функції іронії та сарказму в політичному дискурсі. *Сучасні напрямки лінгвістичних досліджень міжкультурної комунікації та навчання іноземної мови в умовах соціокультурної освіти*. 2009. 246-252 с.
29. Кузьмич О. Я. Мовні засоби творення комічного в українській прозі кінця XX століття – початку XXI століття: дисертація на здобуття

наукового ступеня кандидата філологічних наук : 10.02.01 «Українська мова». Луцьк, 2015. 217 с.

30. Купман С. М. Відтворення комічного потенціалу тексту в художньому тексті (на прикладі новелістики Івліна Во) Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля: Серія «ФІЛОЛОГІЧНІ НАУКИ». 2016. № 2 (12). 270-275 с.

31. Кушнірова Т. В. Жанрові особливості дитячої прози Роальда Дала: Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. вип. 36. 2014. 148-152 с.

32. Кушнірова Т. В. Постмодерністські тенденції у дитячій прозі Роальда Дала. Інтернет ресурс. Режим доступу: <file:///C:/Users/v/Downloads/139-332-1-PB.pdf>

33. Латышев Л. К. Курс перевода. Эквивалентность и способы её достижения. М.: Международные отношения, 1981. 198 с.

34. Линтвар О. М. Вираження елементів комічного в художньому тексті: Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. № 14 (273). Ч. III. 2013. 69-73 с.

35. Левицкая Т. Р. Фитерман а.н. проблемы перевода (на материале современного английского языка). Москва: Междунар. отношения, 1976. 206 с.

36. Лощенова І. Ф. Перекладацькі трансформації як ефективний засіб досягнення адекватності перекладу. Наукові записки НДУ ім. Гоголя Філологічні науки. 2014. Книга 3. 102-105с.

37. Любимова Т. Б. Комическое, его виды и жанры. М. : Знание, 1990. 64 с.

38. Максимов С. Є. Практичний курс перекладу (англійська та українська мови). Теорія та практика перекладацького аналізу тексту для студентів факультету перекладачів та факультету заочного та вечірнього навчання: Навчальний посібник. К.: Ленвіт, 2006. 157 с.

39. Мальцева О. В. Постмодерна гра без правил як сміхова деконструкція величі. *Науково-теоретична конф. «Соціокультурний простір філософії, науки та техніки»*, присвячена 80-річчю ПДТУ, Маріуполь, 20 травня 2010 р. Маріуполь : ПДТУ, 2010. 1-34 с.

40. Мальцева О. В. Тематика та смислові акцентуації гумору і сатири постмодерної доби (соціально-філософський аналіз). *Наукові записки. Серія “Філософія”*. Випуск 12. 68-87 с.

41. Манн Ю. В. Гротеск: Краткая литературная энциклопедия. М.: Сов. энцикл., 1978 с.

42. Мінчин Б. М. Деякі питання теорії комічного. К. : Вид-во АН УРСР, 1959. 239 с.

43. Миколишена Т. В. Чарівний топофон казок Роальда Дала як невід’ємна складова його індивідуальноавторської картини світу в перекладацькому вимірі (на матеріалі казки «Чарлі та шоколадна фабрика»: *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія*. 2016. № 23. том 2. 95-98 с.

44. Миколишена Т. В. Мосностилістичні особливості відтворення картини чарівного світу Р.Дала в англо-українському перекладі: дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук : 10.02.16 «перекладознавство». Харків, 2018. 259 с.

45. Миньяр-Белоручев Р.К. Теория и методы перевода М.: Московский Лицей. 1996. 298 с.

46. Мосейчук О. М. Функціонально-прагматичні особливості реалізації іронії та сарказму в контексті бізнес перемовин: *Вісник Житомирського державного університету. Філологічні науки*. Випуск 2 (74). 2014. 149-155 с.

47. Недбайло К. М. Транспозиції частин мови в перекладі з англійської мови на українську (на матеріалі художніх текстів) : дисертація на здобуття ступеню канд. наук: 10.02.16 «перекладознавство» Київ, 2009. 213 с.
48. Ніколенко О.М., Мацапура В.І. Літературні епохи, напрями, течії. – К.: Педагогічна преса, 2014. 228 с.
49. Новиков В. И. Книга о пародии Москва : Сов. писатель, 1989. 544 с.
50. Нудьга Г.А. Пародія в українській літературі Київ : Вид-во АН УРСР, 1961. 175 с.
51. Оноприєнко Т. М.Епітет як первісний троп і системоутворюючий центр тропіки: інтернет ресурс.режим доступу: <http://eprints.zu.edu.ua/1055/2/01otmsct.pdf>
52. Нямцу А. Основи перекладознавства: Навчальний посібник Чернівці: Рута, 2007. 424 с.
53. Панько О.Літературна казка «Матильда» Роальда Дала: особливості рецептивного кола читача-дитини:Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство. вип. 2015. 216-224 с.
54. Петренко О. Д. Ономастика дитячих творів Роальда Дала: Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук : 10.02.04 «Германські мови». Одеса, 2006. 17 с.
55. Походня С. И. Языковые виды и средства реализации иронии К. : Наукова думка, 1989. 123 с.
56. Пришва Б. Г. Словесні засоби гумору Мовознавство. 1970. № 2. 81-87 с.
57. Пропп В. Я. Проблемы комизма и смеха СПб : Алетейя, 1997. 287 с.
58. Ребрій О. В. Р31 Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія] / Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.

59. Рецкер Я. И. Теория перевода и переводческая практика. – Москва: Междунар. отношения, 1974. 216 с.
60. Римар Н. Інтертекстуальність як спосіб побудови наративу художньої прози Ніни Бічуї. *Українська література як художній феномен. Волинь філологічна: текст і контекст*. 2015. 181-192 с.
61. Рюмина М.Т. Эстетика смеха. Смех как виртуальная реальность М.: Едиториал УРСС, 2003. 320 с.
62. Сайтарли І. А. Культура міжособистісних стосунків К. : Академвидав, 2007. 240 с.
63. Севастюк М. І. Відтаворення стильових домінант казкової повісті Роальда Дала «ВДВ» в українському перекладі: Молодий вчений. Філологічні науки. № 2 (66). 64-69 с.
64. Семёнов А. Л. Основные положения общей теории перевода. М.: Изд-во Российского ун-та дружбы народов, 2005. 99 с.
65. Семків Р. Сарказм як принцип розгортання сюжету та побудови образу в антиутопіях (на прикладі романів «Ми» Б. Замятіна та «1984» Дж. Оруела) інтернет ресурс. режим доступу: http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/5332/Semkiv_sarkazm_yak_pryntsyp_rozghortannia.pdf?sequence=1&isAllowed=y
66. Сіняговськ І. Ю. Визначення та класифікація перекладацьких трансформацій у процесі художнього перекладу тексту: Наукові праці. Філологія. Мовознавство. Вип. 209. Том 221. 2014. С.89-93.
67. Мороховский А. Н. Стилистика английского языка М. : Высш. школа, 1991. 272 с.
68. Тараненко О. О. «Українська мова» : Енциклопедія. [редкол.: Русанівський В. М., Тараненко О. О. та ін.] – 2-ге вид. К. : Вид-во «Укр. енцикл.» ім. М. П. Бажана, 2004. 824 с.

69. Ушкалов Л. В. Кілька слів про іронію та апокаліпсис Іронія: Збірник статей / Упорядники: Олена Галета, Євген Гулевич, Зоряна Рибчинська (Центр гуманітарних досліджень Львівського національного університету імені Івана Франка). Л.: Літопис; К.: Смолоскип, 2006. 125-130 с.
70. Шонь О. Б. Мовностилістичні засоби реалізації гумору, іронії і сатири в американських коротких оповіданнях : дис. ... канд. філол. наук: 10.02.01. Львів, 2003. 225 с
71. Щербина А. О. Жанри сатири та гумору. К. : Дніпро, 1997. 136 с.
72. Ясинецька О. А. Переклад нових англомовних публіцистичних метафор українською мовою: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук : 10.02.16 перекладознавство. Київ, 2009. 16 с.
73. Attardo, S., and Raskin, V. Script theory revisi(it)ed: Joke similarity and joke representation model Humor. *International Journal of Humor Research*. 1991. 4 (3-4). 293-347 p.
74. Brian Boyd, LAUGHTER AND LITERATURE: A PLAY THEORY OF HUMOR: Philosophy and Literature. 2004. 1–22 p.
75. Chesterman A. Can Theory Help Translators? A Dialogue between the Ivory Tower and the Wordface London: Routledge, 2014. 148 p.
76. Chusni Hadiati, Humor in Some Linguistic Perspectives / The Third Conference on Language, Linguistics, and Literature: Humor and Horror in Language, Literature, and Culture, At Jenderal Soedirman Universtiyy, Purwokerto. April, 2018. internet resource: https://www.researchgate.net/publication/324795696_Humor_is_Some_Linguistic_Perspectives
77. Fox K. Watching the English. The Hidden Rules of English Behaviour. London: Hodder, 2005. 426 p.

78. Gamble N. Exploring Children's Literature. Teaching the language and reading the fiction London : Paul Chapman Publishing, 2002. 201 p.

79. Kelley A. Comic texts: translating into English Encyclopedia of Literary Translation into English: A–L / [ed. Oliver Classe]. London Chicago: Taylor & Francis, 2000. 298–299 p.

80. Nida E. Theories of Translation [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.pliegosdeyuste.eu/n4pliegos/eugeneanida.pdf>.

СЛОВНИКИ ТА ДОВІДНИКИ

81. Літературознавчий словник-довідник / За ред. Р. Гром'яка. – К.: ВЦ «Академія», 1997. – 752 с.

82. Фразеологічний словник / інтернет ресурс. – режим доступу: <http://korusno-znatu.in.ua/frazeologizmy/zi-shkury-pnutysya/>

83. The free dictionary / internet resource: <https://idioms.thefreedictionary.com/falling+over+themselves>

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

84. Roald Dahl Matilda URL: <http://jssisdubai.com/document/uploaded/matilda.pdf>

85. Roald Dahl Charlie and the chocolate factory URL: <https://grannyswag.files.wordpress.com/2016/07/roald-dahl-charlie-and-the-chocolate-factory.pdf>

86. Роальд Дал Матильда URL: http://chtyvo.org.ua/authors/Dal_Ruald/Matylda/

87. Роальд Дал Чарлі та Шоколадна фабрика URL: <http://Downloads/dal-roald-charli-i-shokoladna-fabryka665.pdf>

